

**Вінницький державний педагогічний університет
імені Михайла Коцюбинського**

ЗАТВЕРДЖУЮ
Ректор Вінницького державного
педагогічного університету
імені Михайла Коцюбинського

_____ доц. Лазаренко Н.І.
« ____ » _____ 2018 р.

ПРОГРАМА І КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

З «Загальної психології»

для вступу на ОС магістра (додаткове вступне випробування)

Спеціальність 053 Психологія

Голова фахової атестаційної комісії

к. психол. н., доц. Комар Т. О.

Вінниця 2018

Укладачі:

Антонюк М.С., кандидат психологічних наук, доцент.

Перегончук Н.В., кандидат психологічних наук, доцент.

Шульга Г.Б., кандидат педагогічних наук, доцент.

Рецензент:

Паламарчук О.М. – доктор психологічних наук, доцент кафедри психології та соціальної роботи Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського;

Програма фахового випробування розглянута і схвалена на засіданні кафедри психології та соціальної роботи Навчально – наукового інституту педагогіки, психології, підготовки фахівців вищої кваліфікації
Протокол № 11 від 28 лютого 2018 року

Завідувач кафедри психології

та соціальної роботи _____ д.псих. н., доцент О.М. Паламарчук

Програма фахового випробування розглянута і схвалена на засіданні науково-методичної комісії Навчально – наукового інституту педагогіки, психології, підготовки фахівців вищої кваліфікації № _____ від « » _____ 2018 року

Пояснювальна записка

Випробування проводиться з метою комплексної перевірки рівня теоретичної підготовки з навчальної дисципліни «Загальна психологія» до вступу у Вінницький державний педагогічний університету імені Михайла Коцюбинського на навчання за освітнім ступенем магістр (додаткове вступне випробування) зі спеціальності 053 «Психологія».

До участі у вступному випробуванні допускаються особи, які завершили навчання та здобули диплом «бакалавра», що підтверджується документом державного зразка. Вступник повинен мати підготовку, яка відповідає вимогам вступним випробувань, що проводиться вищим навчальним закладом.

1. Мета вступного іспиту – відбір вступників для навчання та здобуття освітнього ступеня магістр спеціальності 053 «Психологія».

Вступний екзамен є формою перевірки професійної готовності майбутніх магістрантів до виконання своїх професійних функцій і вирішення комплексу психологічних, дослідницьких завдань у сфері сучасної психології. Випробування дозволяє визначити рівень теоретичної і практичної готовності майбутніх магістрів психології до вирішення широкого комплексу діагностичних і коректувальних, експертних і консультативних, навчально-виховних, науково-дослідних і культурно-просвітницьких завдань в професійній сфері.

Успішне складання випробування вступником є підставою для зарахування на навчання за спеціальністю 053 «Психологія» освітнього ступеня «магістр».

1.2. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти при випробуванні з загальної психології повинні **знати:**

- визначення психології як науки, предмет і задачі загальної психології;

- поняття про психіку та її функції, основні форми прояву психіки, рефлекторну природу психічного, особливості розвитку психіки у філогенезі та онтогенезі;

- історичні етапи розвитку та основні напрями психології;
- принципи та методи психологічних досліджень; поняття методу у психології, вимоги до методів, їх класифікацію;

- психологічну структуру діяльності та спілкування;
- психологічну сутність особистості, індивіда та індивідуальності;
- психічні процеси, стани і індивідуально-типологічні властивості особистості;

- поняття про мотиваційну, емоційно-почуттєву, пізнавальну та вольову сфери особистості.

- загальні особливості, фізіологічні механізми пізнавальних процесів; визначення уваги, відчуттів, сприймання, пам'яті, мислення, уяви; їх функції, теорії, класифікацію, властивості, індивідуальні особливості, динаміку розвитку та розлади;

- сутність теоретичних поглядів і результати експериментальних досліджень провідних вітчизняних психологів щодо відповідних розділів курсу загальної психології.

вміти:

- володіти понятійним апаратом психологічної науки, розуміти психологічну сутність і дати визначення основним психологічним поняттям; переходити від загальнотеоретичних положень до конкретних прикладів, фактів суб'єктивного досвіду, даних експериментальних досліджень; підійматися від абстрактного наукового поняття до індивідуального життя людини;

- інтегрувати знання всього курсу та актуалізувати знання загальної психології при вивченні інших психологічних дисциплін;

- застосовувати теоретичні знання при інтерпретації психологічних фактів;

- використовувати методи психологічних досліджень у практичній діяльності;
- аналізувати і розв'язувати різноманітні психологічні та педагогічні задачі.

2. Програма навчальної дисципліни «Загальна психологія»

2.1. Змістовий модуль I. Вступ до психології. Особистість і діяльність

Тема 1. Предмет психологічної науки

Людина як об'єкт пізнання. Психологія як теоретична і практична наука. Предмет психології. Поняття про психіку. Рефлекторна природа психічного. Безумовні та умовні рефлекси. Системність у роботі великих півкуль, перша і друга сигнальні системи. Мозок і психіка. Взаємовідношення фізіологічного і психічного. Психіка як предмет наукового аналізу. Пізнавальний, емоційний та регулятивний аспекти психічного. Відображення як універсальна властивість матерії. Рівні та форми відображення. Особливості психічного відображення. Значення психологічної науки для практики. Психологія і навчально-виховний процес.

Тема 2. Психологія як система знань

Психологія як наука про людину. Етапи становлення психології як науки: міфологічний, філософський і науковий. Місце психології в системі наук. Зв'язок психології з природничими, філософськими, соціальними науками. Психологія і педагогіка. Структура сучасної психології. Характеристика основних галузей психології. Основні категорії та поняття, що вивчаються в психології. Методологічні принципи психології. Загальна характеристика методів психології, їх класифікація: організаційні, емпіричні, статистичні та інтерпретаційні. Принципи побудови психологічного дослідження. Загальна методика психологічного дослідження. Найважливіші

напрямки сучасної зарубіжної психології. Розвиток вітчизняної психології. Історія психологічної думки на Україні.

Тема 3. Розвиток психіки у філогенезі та історіогенезі

Поняття про філо- та історіогенез. Вплив природних умов на виникнення та розвиток психіки. Адаптивне та теологічне тлумачення психічного. Типи і форми поведінки організмів. Стадії розвитку психіки: сенсорної, перцептивної психіки та практичного інтелекту. Виникнення первісної свідомості. Суспільно-історичний характер свідомості. Свідомість як вища, інтегруюча форма психіки. Загальна характеристика свідомості людини та її структура. Свідоме і несвідоме в психічній діяльності людини. Загальні закономірності еволюції психіки тварин. Форми відображення та поведінки у тварин. Відмінності психіки людини і тварин. Свідомість і мова.

Тема 4. Розвиток психіки в онтогенезі

Поняття про онтогенез. Психічний розвиток на рівні організму, індивіда, особистості. Фактори, що детермінують психічний розвиток людини. Виникнення свідомості в онтогенезі. Вирішальна роль суспільно-історичного фактору у розвитку особистості. Вплив біологічного фактору на психічний розвиток людини. Поняття про “кризи психічного розвитку”, “сензитивний період”, “зони розвитку особистості”, “періодизацію психічного розвитку”. Роль різних видів діяльності у психічному розвитку особистості. Ненормативний психічний розвиток.

Тема 5. Поняття про особистість і свідомість людини.

Поняття особистості в психології. Індивід, особистість, індивідуальність у вітчизняній психології. Психологічна структура особистості (К.К.Платонов, С.Л.Рубінштейн, А.В.Петровський та ін.). Біологічне і соціальне в структурі особистості. Активність особистості. Особистість як суб’єкт діяльності. Свідомість та самосвідомість. “Я-концепція” особистості, її структура. Самооцінка та рівень домагань. Розвиток і формування особистості. Теорії особистості в сучасній психології. Психоаналітична теорія особистості. Індивідуальна психологія А. Адлера.

Аналітична психологія К.Г. Юнга. Особистість у неофрейдизмі. Біхевіористичний підхід до вивчення особистості. Особистість у гуманістичній психології. Особистість у екзистенційній психології. Теорія рис. Соціально-когнітивна теорія особистості.

Тема 6. Діяльність

Поняття про діяльність. Розробка теорії діяльності у вітчизняній психології. Теорія діяльності і предмет психології. Психологічна структура діяльності. Потреби як джерело активності особистості. Класифікація потреб. Мотиви діяльності. Способи та засоби реалізації діяльності. Зовнішня та внутрішня діяльність. Процеси інтеріоризації та екстеріоризації. Рухи, дії та операції. Процес засвоєння діяльності. Інструментальна основа діяльності: знання, вміння, навички. Формування навичок та вмінь. Звички та їх роль в поведінці людини. Діяльність і психічні процеси. Основні види діяльності людини. Спілкування як вид діяльності. Ігрова діяльність та її психологічні особливості. Роль гри у розвитку дитини. Навчальна діяльність та її психологічні особливості. Психологічні компоненти трудової діяльності. Педагогічна діяльність.

Тема 7. Спілкування як проблема психології. Мова та мовлення

Поняття про спілкування. Спілкування як діяльність і як процес. Багатоплановий характер спілкування: комунікативний, інтерактивний та перцептивний аспекти спілкування. Функції, засоби спілкування. Спілкування і мовлення. Мова та мовлення. Види мовлення. Види спілкування. Педагогічне спілкування. Спілкування та психічний розвиток. Міжособистісні конфлікти у спілкуванні, їх причини. Бар'єри спілкування. Особливості безконфліктного спілкування.

Тема 8. Міжособистісні стосунки та диференціація в колективі

Поняття про групи. Класифікація груп. Типологія груп за рівнем їх розвитку. Колектив як вища форма розвитку групи. Ознаки та стадії розвитку колективу. Колектив та міжособистісні стосунки в ньому. Групова диференціація та методи її вивчення. Соціометрія. Референтометрія. Поняття

про лідерство. Стили лідерства. Згуртованість групи. Показники групової згуртованості. Навіюваність і конформність. Морально-психологічний клімат у колективі. Психологічна сумісність. Конфлікти. Роль групи в розвитку особистості.

2.2. Змістовий модуль II. Пізнавальна сфера особистості

Тема 9. Відчуття

Відчуття як найпростіший психічний пізнавальний процес. Значення відчуттів в житті людини і тварини. Рефлекторна природа відчуттів. Фізіологічні основи відчуттів. Поняття про аналізатор. Класифікація та види відчуттів. Основні властивості та закономірності відчуттів. Чутливість, пороги чутливості. Адаптація. Взаємодія відчуттів. Сенсibiliзація. Синестезія. Поняття про сенсорну організацію особистості. Вдосконалення відчуттів в результаті вправ. Компенсаційні можливості в сфері відчуттів. Розвиток відчуттів у дітей та сенсорне виховання.

Тема 10. Сприймання

Поняття про сприймання. Відмінність сприймання і відчуття. Фізіологічні основи процесу сприймання. Активна орієнтуюча та регулююча функції відчуттів та сприймань в поведінці та діяльності. Властивості сприймання. Спрямованість особистості і сприймання. Апперцепція. Класифікація та види сприймань. Сприймання часу, простору і руху. Зорові ілюзії. Сприймання і спостереження. Умови ефективності спостереження. Спостережливість. Індивідуальні відмінності в сприйманні. Сучасні теорії сенсорних процесів. Навчання та процес сприймання. Проблеми формування сенсорно-перцептивної культури людини. Розвиток сприймання в онтогенезі.

Тема 11. Увага

Поняття про увагу. Психологічні теорії уваги (Д.Е.Бродбент, В.Вундт, Т.Рібо, М.М.Ланге, Д.М.Узнадзе, П.Я.Гальперін та ін.), дискусійність питання у психологічній науці. Функції уваги. Фізіологічні механізми уваги. І.П.Павлов та А.А.Ухтомський про мозкові механізми уваги. Якості, властивості уваги. Колювання та відволікання уваги. Класифікація та види

уваги. Форми уваги. Увага та уважність як властивість особистості. Розвиток та формування уваги. Роль уваги в пізнавальній діяльності особистості.

Тема 12. Пам'ять

Загальна характеристика пам'яті. Фізіологічні основи пам'яті. Уявлення пам'яті. Сучасні теорії пам'яті. Роль пам'яті в життєдіяльності людини. Види пам'яті. Взаємозв'язок різних видів пам'яті. Процеси пам'яті: запам'ятовування, збереження, забування та відтворення. Запам'ятовування та фактори його вдосконалення. Прийоми раціонального запам'ятовування. Відтворення. Рівні відтворення. Забування. Темпи забування. Збереження. Явище ремінісценції. Ретроактивне і проактивне гальмування. Вікові та індивідуальні особливості пам'яті людей та їх врахування в діяльності. Розвиток пам'яті в онтогенезі. Поняття про мнемічні дії. Мнемотехніка і мнемотехнічні прийоми.

Змістовий модуль I. Пізнавальна сфера особистості

Тема 1. Мислення

Мислення як вищий психічний пізнавальний процес. Мислення і чуттєве пізнання. Аналітико-синтетична природа мислення. Мислення як процес і як діяльність. Основні форми мислення: поняття, судження, умовиводи. Розумові дії та операції: аналіз, синтез, порівняння, узагальнення, абстрагування, класифікація, систематизація. Формування розумових дій (П.Я. Гальперін). Види мислення. Мислення і мовлення. Проблемна ситуація і задача. Мислення і розв'язування задач. Творче мислення і креативність. Мислення людей і тварин. Індивідуальні особливості мислення людей. Розвиток мислення в онтогенезі.

Тема 2. Уява

Уява як процес випереджаючого відображення людиною дійсності. Соціальна природа уяви. Фізіологічні основи уяви. Аналітико-синтетичний характер процесу уяви. Процес створення образів уяви. Класифікація та види уяви. Мрії і практична діяльність. Розвиток видів уяви в онтогенезі.

Індивідуальні відмінності в уяві людей. Уява і особистість. Роль уяви в творчій діяльності особистості.

2.3. Змістовий модуль III. Емоційно-вольова сфера особистості

Тема 3. Емоції та почуття.

Поняття про емоції та почуття. Роль почуттів в практичній і пізнавальній діяльності людини. Почуття і потреби людини. Фізіологічні основи емоцій та почуттів, результати нейрофізіологічних експериментів. Якості та функції емоцій та почуттів. Способи вираження емоцій. Виразні рухи в емоціях та почуттях. Форми переживання почуттів: чуттєвий тон, настрій, емоції, афект, стрес, фрустрація, пристрасть. Патологічні емоційні стани. Почуття і особистість. Вищі почуття. Емоційні особливості особистості. Індивідуальні особливості емоційної сфери. Емоції і темперамент, діяльність, спілкування. Розвиток емоцій і почуттів в онтогенезі. Формування вищих почуттів у людини.

Тема 4. Воля

Поняття про волю. Рефлекторна природа волі. Функції волі. Мотиваційна сфера особистості і вольова діяльність. Мимовільні і довільні дії. Види вольових дій: імпульсивні, звичні, вольові. Проста та складна вольова дія. Вольовий акт, його структура та механізми. Боротьба мотивів, прийняття рішення, виконання, рефлексія. Вольова регуляція поведінки. Вольові якості особистості та їх розвиток і умови формування. Виховання і самовиховання волі.

2. 4. Змістовий модуль IV. Індивідуально-психологічні властивості особистості

Тема 5. Спрямованість

Спрямованість особистості як центральний компонент структури особистості. Вивчення спрямованості особистості. Структура спрямованості особистості. Потреби і мотиви в структурі спрямованості особистості. Мотивація особистості. Види мотивів. Динамічна та змістовна

характеристика мотивації. Інтереси, переконання, прагнення і світогляд особистості. Типи спрямованості особистості.

Тема 6. Темперамент

Поняття про темперамент. Теорії темпераменту. Фізіологічні основи темпераменту за І.П. Павловим. Тип ВНД та темперамент. Розробка фізіологічних основ темпераменту у вітчизняній диференціальній психології і психофізіології (Б.М.Теплов, В.Д.Небиліцин). Психологічні властивості темпераменту. Співвідношення властивостей темпераменту. Маскування темпераменту. Характеристика основних типів темпераменту: сангвінічного, холеричного, флегматичного та меланхолічного. Темперамент та діяльність. Індивідуальний стиль діяльності. Врахування темпераменту в навчально-виховній діяльності.

Тема 7. Характер

Поняття про характер. Характер та індивідуальність людини. Зумовленість характеру суспільними відносинами та міжособистісними стосунками. Взаємо обумовленість характеру і поведінки, рис характеру і мотивів поведінки. Характер як система відношень людини до реальної дійсності. Основні симптомокомплекси характеру: ставлення до інших людей, до себе, до навколишньої дійсності і речей, до праці. Фізіологічні основи характеру. Динамічна стереотипія. Структура характеру. Рис характеру. Акцентуації характеру. Характер і темперамент. Формування характеру особистості. Врахування характеру в навчально-виховній роботі.

Тема 8. Здібності

Поняття про здібності. Здібності і діяльність. Кількісна і якісна характеристика здібностей. Задатки та здібності, вроджене та набуте. Види здібностей: загальні та спеціальні. Проблема визначення здібностей людини. Проблема індивідуальних відмінностей та здібностей людини. Творчі здібності. Обдарованість. Талант. Геніальність. Розвиток здібностей. Проблема походження і механізмів розвитку здібностей. Сензитивні періоди розвитку здібностей. Залежність розвитку здібностей від навчання. Роль

інтересів і нахилів у формуванні здібностей. Здібності і праця. Працелюбність як фактор розвитку здібностей. Здібності і завдання профорієнтації учнів.

Рекомендована література

Основна література

1. Варій М. Й. Загальна психологія.: підручник / М. Й. Варій. – К. : Центр учбової літератури, 2017. – 1007 с.
2. Костюк Г. С. Психологія: Підручник для пед. вузів./ За ред. Г. С. Костюка. – 3-тє вид. доп.- К.: Рад. Школа, 1968.
3. М'ясоїд П. А. Курс загальної психології: підручник: у 2 т. Т.1. / П. А. М'ясоїд. – К: Алерта, 2017. – 496 с.
4. Маклаков А. Г. Общая психология/ А.Г. Маклаков. – СПб. : Питер, 2000.
5. Максименко С. Д. Загальна психологія: Навчальний посібник / С. Д. Максименко. – Видання друге, перероблене та доповнене. – Київ : «Центр учбової літератури», 2008. – 272 с.
6. Максименко С. Д. Общая психология / С. Д. Максименко. – М. : Рефл-бук, «Ваклер», К.: Ваклер, 2013.
7. Немов Р.С. Психология/ Р.С. Немов. – В 3 кн. Кн. I – М.: Просвещение, 1995.
8. Петровский А. В. Хрестоматия по психологии / А. В. Петровский. – М. : Просвещение, 1977.
9. Савчин М. В. Загальна психологія: навч. посіб. / М. В. Савчин. – К. : Академвидав, 2011. – 464 с.
10. Скрипченко О. В. Загальна психологія / О. В. Скрипченко – К. : Каравела, 2011. – 464 с.
11. Скрипченко О. В. Загальна психологія : Хрестоматія : навч. посіб. / О. В. Скрипченко, Л. В. Волинська, З. В. Огороднійчук та ін. – К. : Каравела, 2015. – 640 с.
12. Трофімов Ю. Л. Психология / Ю. Л.Трофімова. – К. : Либідь, 2001.

Додаткова література

1. Асмолов А. Г. Психология личности / А. Г. Асмолов. – М., 1990.
2. Аткинсон Р. Человеческая память и процесс обучения / Р. Аткинсон. – М. : Прогресс, 1980.
3. Берн Э. Игры, в которые играют люди. Люди, которые играют в игры / Э. Берн. – М., 1988.
4. Бодалев А. А. Психология личности / А. А. Бодалев. – М. : Изд-во Моск. ун-та, 1988.
5. Веккер Л. М. Психологические процессы. Мышление и интеллект / Л. М. Веккер. – Т.2, Л., 1976.
6. Гальперин П. Я. Введение в психологию / П. Я. Гальперин. - М., 1976.
7. Гиппенрейтер Ю. Б. Введение в общую психологию : Курс лекций / Ю. Б. Гиппенрейтер. – М. : Изд-во МГУ, 1988.
8. Гримак Л. П. Резервы человеческой психики: Введение в психологию активности / Л. П. Гримак. - М., 1989.
9. Донцов А. И. Психология коллектива / А. И. Донцов. – М., 1984.
10. Карнеги Д. Как приобретать друзей и оказывать влияние на людей / Д. Карнеги. – Л., 1991.
11. Леонтьев А. Н. Деятельность. Сознание. Личность / А. Н. Леонтьев. – М., 1980.
12. Ломов Б. Ф. Методологические и теоретические проблемы психологии / Б. Ф. Ломов. – М., 1984.
13. Максименко С. Д. Проблема метода в науке / С. Д. Максименко. – К., 1982.
14. Обозов Н. М. Психология межличностных отношений / Н. М. Обозов. – К. : Либідь, 1990.
15. Орлов Ю. М. Восхождение к индивидуальности / Ю. М. Орлов. – М., 1995.
16. Петровский А. В. Личность. Деятельность. Коллектив / А. В. Петровский. – М., 1992.

17. Платонов К. К. Проблемы способностей / К. К. Платонов. – М., 1971.
18. Рубинштейн С. Л. Основы общей психологии / С. Л. Рубинштейн. – М., 1989.
19. Стреляу Я. Роль темперамента в психическом развитии / Я. Стреляу. – М., 1982.
20. Тихомиров О. К. Психология мышления / О. К. Тихомиров. - М., 1984.
- Фрейд З. Психология бессознательного / З. Фрейд. – М., 1989

3. Перелік питань, які виносяться для вступу на ОС магістра (додаткове вступне випробування).

1. Пам'ять як психічний процес.
2. Поняття про здібності людини та їх види.
3. Основні процеси пам'яті. Прийоми розвитку пам'яті.
4. Загальне поняття про психологію та її завдання.
5. Класифікація несвідомих психічних явищ.
6. Сприймання як психічний процес. Види сприймань.
7. Конформізм та нонконформізм як феномени групової життєдіяльності.
8. Предмет психології як науки.
9. Загальні особливості сприймання. Індивідуальні відмінності у сприйманні.
10. Уява як психічний процес.
11. Види уяви та її розвиток. Зв'язок уяви з мисленням: ефект Рібо. Процеси уяви.
12. Види пам'яті.
13. Мислення як психічний процес.
14. Прийоми розвитку пам'яті.
15. Поняття про характер. Основні риси характеру.
16. Мислення як психічний процес.
17. Поняття про темперамент. Види темпераментів.
18. Види мислення. Основні мислительні операції.

19. Врахування особливостей темпераменту у діяльності.
20. Воля як психічний процес. Локус контроль.
21. Форми переживання почуттів.
22. Емоції та почуття як психічні процеси. Види почуттів.
23. Види уваги. Властивості уваги.
24. Феномени групової життєдіяльності: соціальна фасилітація, деіндивідуалізація, групова поляризація, феномен впливу меншості, внутрішньо груповий фаворитизм, феномен посилення екстремальності прийнятих рішень).
25. Структура взаємовідносин у малій соціальній групі.
26. Класифікація психічних явищ.
27. Галузі психології як науки.
28. Поняття про спілкування, його структуру та функції.
29. Методи психології.
30. Вплив соціальних факторів на розвиток та формування особистості.
31. Поняття про особистість.
32. Зв'язок психології з іншими науками.
33. Загальне поняття про психіку.
34. Види психічних станів людини.
35. Еволюція психіки.
36. Спрямованість особистості.
37. Структура свідомості.
38. Відчуття як психічний процес. Види відчуттів.
39. Свідомість та несвідоме.
40. Основні властивості та закономірності відчуттів.
41. Забування та його причини.
42. Проаналізуйте структуру особистості людини, дайте оцінку ролі біологічного і соціального в структурі особистості.
43. Відтворення та його різновиди.
44. Запам'ятовування та його різновиди.

45. Теорії пам'яті.
46. Поняття про діяльність. Види діяльності.
47. Класифікація відчуттів. Чутливість аналізатора і поріг чутливості.
48. Поняття про діяльність. Структура діяльності.
49. Вищі почуття.
50. Проаналізуйте і дайте характеристику видів пам'яті, покажіть їх взаємозв'язок.
51. Обґрунтуйте основні принципи вітчизняної психології, охарактеризуйте методи психології.
52. Розкрийте співвідношення характеру і темпераменту.
53. Проаналізуйте різні види запам'ятовування /довільне-мимовільне, механічне-логічне/ дайте оцінку і визначте умови їх ефективності.
54. Форми та операції мислення.
55. Проаналізуйте психологічні особливості умінь, навичок і звичок, обґрунтуйте їх роль і значення в діяльності людини.
56. Визначте основні якості почуттів, проаналізуйте форми переживання почуттів.
57. Розкрийте суть поняття «діяльність», проаналізуйте психологічну структуру діяльності.
58. Наведіть класифікацію відчуттів, проаналізуйте основні властивості і закономірності відчуттів.
59. Увага як психічний процес.
60. Основні мислительні операції. Зв'язок мислення з мовленням.
61. Емоції та почуття як психічні процеси. Види почуттів.
62. Види уваги. Властивості уваги.
63. Проаналізуйте структуру особистості людини, дайте оцінку ролі біологічного і соціального в структурі особистості.
64. Розкрийте сутність почуттів та їх фізіологічні основи.
65. Визначте поняття «мотивація», розкрийте зв'язок мотивів і потреб людини, охарактеризуйте види мотивів.

66. Проаналізуйте психологічні особливості і функції волі, дайте оцінку вольових якостей особистості.
67. Визначте предмет і завдання психології, обґрунтуйте необхідність застосування психологічних знань в різних сферах суспільного життя.
68. Обґрунтуйте необхідність врахування темпераменту в навчально-виховній роботі.
69. Визначте основні властивості і функції психіки як форми відображення дійсності. Розкрийте рефлекторну природу психіки.
70. Дайте загальну характеристику пам'яті, проаналізуйте основні теорії пам'яті.
71. Проаналізуйте співвідношення понять «психіка» і «свідомість», розкрийте структуру свідомості людини.
72. Визначте основні властивості сприймання, охарактеризуйте види сприймання.
73. Проаналізуйте місце сучасного психології в системі наук, визначте основні галузі психологічних знань.
74. Розкрийте суть мислення як вищої форми пізнавальної діяльності людини охарактеризуйте основні операції мислення.
75. Визначте суть поняття «особистість» в психології, проаналізуйте співвідношення понять: «індивід», «особистість», «індивідуальність».
76. Дайте характеристику різних видів мислення та індивідуальних особливостей мислення.
77. Обґрунтуйте положення про потреби як джерело активності особистості, проаналізуйте класифікацію потреб людини.
78. Охарактеризуйте особливості уяви як вищого пізнавального процесу, проаналізуйте види уяви.

79. Проаналізуйте поняття «спрямованості особистості», визначте основні складові спрямованості особистості. Дайте оцінку різних типів спрямованості особистості.
80. Дайте загальну характеристику уваги, визначте основні властивості уваги і охарактеризуйте види уваги.
81. Розкрийте суть поняття «діяльність», проаналізуйте психологічну структуру діяльності.
82. Наведіть класифікацію відчуттів, проаналізуйте основні властивості і закономірності відчуттів.
83. Проаналізуйте психологічні особливості умінь, навичок і звичок, обґрунтуйте їх роль і значення в діяльності людини.
84. Визначте основні якості почуттів, проаналізуйте форми переживання почуттів.
85. Проаналізуйте різні види запам'ятовування /довільне-мимовільне, механічне-логічне/ дайте оцінку і визначте умови їх ефективності.
86. Визначте сутність характеру, розкрийте його психологічну структуру.
87. Обґрунтуйте основні принципи вітчизняної психології, охарактеризуйте методи психології.
88. Розкрийте співвідношення характеру і темпераменту.
89. Дайте оцінку свідомого і несвідомого в психічному житті людини.
90. Проаналізуйте і дайте характеристику видів пам'яті, покажіть їх взаємозв'язок.
91. Класифікація відчуттів. Чутливість аналізатора і поріг чутливості.
92. Розумові операції і мислительні операції.
93. Поняття про характер. Структура характеру.
94. Вищі почуття.
95. Поняття про здібності. Структура здібностей.
96. Природа характеру. Головні риси типового характеру.
97. Поняття про діяльність. Структура діяльності.

98. Поняття про волю. Головні якості волі.
99. Поняття про уяву. Зв'язок уяви із об'єктивною дійсністю.
100. Поняття про діяльність. Види діяльності.
101. Поняття про мислення. Форми мислення.
102. Теорії пам'яті.
103. Поняття про сприймання. Різновиди сприймання.
104. Запам'ятовування та його різновиди.
105. Різновиди мислення. Індивідуальні особливості мислення.
106. Відтворення та його різновиди.
107. Забування та його причини.
108. Поняття про здібності. Структура здібностей.
109. Різновиди і форми уваги.
110. Типи темпераментів. Головні властивості темпераменту.
111. Характеристика основних методів загальної психології.
112. Поняття про уяву. Процес створення образів уяви.

4. Критерії та норми оцінювання з «Загальної психології» для вступу на ОС магістра (додаткове вступне випробовування)

Результати складання випробовування визначаються оцінками «відмінно», «дуже добре», «добре», «задовільно», «достатньо», «незадовільно» за національною шкалою, а також за шкалою ECTS.

Критерії оцінювання розробляються кафедрою психології та соціальної роботи затверджуються Вченою радою інституту і включаються до програми фахового випробовування.

Оцінки за результатами фахового випробовування оголошуються в день його проведення після оформлення протоколу засідання комісії.

Під час фахового випробування передбачається з'ясування повноти і глибини опанування студентом обсягу навчального матеріалу за наступними критеріями оцінювання знань:

На основі програми для вступу на ОС магістра екзамену з загальної психології викладачами кафедри психології та соціальної роботи Навчально – наукового інституту педагогіки, психології та підготовки фахівців вищої категорії було створено добірку завдань теоретичного і практичного характеру, які охоплюють основний зміст дисципліни. Запропоновані завдання лягли в основу комплектування 30 екзаменаційних білетів, кожен з яких містить три питання (два теоретичних, спрямованих на перевірку рівня теоретичних знань та одне практичне).

Критеріями оцінювання виступають: повнота розкриття питання; логіка викладення, культура мовлення; впевненість, емоційність та аргументованість; використання основної та додаткової літератури (підручників, навчальних посібників, журналів, інших періодичних видань тощо); аналітичні міркування, уміння робити порівняння, висновки.

Для визначення якості оволодіння навчальним матеріалом із подальшим його оцінюванням виокремлені такі рівні досягнень студентів.

Високий рівень. Студент вільно володіє навчальним матеріалом на підставі вивченої основної та додаткової літератури, аргументовано висловлює свої думки, проявляє творчий підхід до виконання індивідуальних та колективних завдань при самостійній роботі.

Достатній рівень. Студент володіє певним обсягом навчального матеріалу, здатний його аналізувати, але не має достатніх знань та вмінь для формулювання висновків, допускає несуттєві неточності.

Задовільний рівень. Студент володіє навчальним матеріалом на репродуктивному рівні або володіє частиною навчального матеріалу, уміє використовувати знання в стандартних ситуаціях.

Низький рівень. Студент володіє навчальним матеріалом поверхово й фрагментарно.

Незадовільний рівень. Студент не володіє навчальним матеріалом.

Встановлено порядок перерахунку рейтингових показників нормованої 100-бальної університетської шкали оцінювання в розшищену шкалу та європейську шкалу ECTS (див. *Таблицю 1*):

Таблиця 1

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка ECTS та визначення	Кількість балів від 1 до 100	Оцінка за розширеною шкалою
A – відмінно	90 – 100	Відмінно
B – дуже добре	80 – 89	Дуже добре
C – добре	75 – 79	Добре
D – задовільно	60 – 74	Задовільно
E – достатньо (задовольняє мінімальні критерії)	50 – 59	Достатньо
FX – незадовільно	35 – 49	Незадовільно
F – неприйнятно (потрібна додаткова робота)	1 – 34	Неприйнятно

Згідно з національною шкалою оцінювання знань **«відмінно» (від 90 до 100 балів)** виставляється за умови, якщо студент дав повні, вичерпні відповіді на теоретичні питання, а також продемонстрував уміння творчо використовувати отримані знання, передбачені навчальними програмами дисциплін, у практичній діяльності соціального педагога з метою реалізації професійних функцій. Відмінна оцінка передбачає точність у викладі матеріалу, високу культуру мовлення, вільне користування науковою термінологією, вміння застосовувати знання при виконанні практичних завдань, прояв творчого потенціалу. Студент, якому виставляється оцінка «відмінно», повинен, крім наявності глибоких знань із предмета, мати

загальний високий рівень грамотності, високу ерудицію і психолого-педагогічну культуру.

Оцінка **«дуже добре» (80-89 балів)** виставляється студентові, який декларує міцні знання програмного матеріалу, грамотно і точно викладає його, не допускає істотних помилок у відповідях на питання, вільно оперує матеріалом із зазначеного розділу, ознайомлений з науковою літературою з проблеми.

Оцінка **«добре» (75-79 балів)** виставляється студентові тоді, коли знання студента деякою мірою звужені, немає достатньої аргументації і доведень, як у першому випадку. Виконання практичних завдань не завжди ґрунтується на засвоєному теоретичному матеріалі. Вияв творчого потенціалу, культура мовлення достатньо високі.

Оцінка **«задовільно» (60 -74 балів)** виставляється за достатнє знання програми дисципліни і повні відповіді на всі запитання білету. Студент виявляє розуміння окреслених проблем та певну самостійність у викладенні матеріалу, проте відчувається, що зміст питань засвоєний поверхово, вміє робити, хоча і невпевнено, власні висновки. Знає, хоча не повністю, рекомендовану літературу. Має достатні знання фактичного матеріалу, але допускає окремі неточності, порушує послідовність у викладенні матеріалу. Виконання практичних завдань поверхове, недостатньо проявляються аналітичні здібності, творчий потенціал. Культура мовлення і точність висловлювань достатні, хоча і є певні мовні огріхи.

Оцінка **«достатньо» (50-59)** виставляється студентові, який недостатньо засвоїв більше половини навчального матеріалу, на низькому рівні виконав практичну частину екзаменаційного завдання;

Оцінка **«незадовільно» (35-49)** виставляється студентові, який не засвоїв значної частини програмного матеріалу, допускає істотні помилки в процесі відповіді на запитання. Наукової літератури з означених проблем не знає. З практичними завданнями не справляється, творчого потенціалу не

виявляє. Культура мовлення невисока, допускає неточності у висловлюваннях.

Оцінка «**неприйнятно**» (1-34) виставляється студентові, який не засвоїв навчального матеріалу та не володіє методами практичної психології.

Для визначення рівня досягнень студента на комплексному екзамені здійснюється виставлення балів з розрахунку таких максимальних показників: по 35 балів за відповіді на два теоретичні питання та 30 балів за виконання практичного завдання.

5.Зразки відповідей на комплексні кваліфікаційні завдання

1. Проаналізуйте значення психології у сучасному світі. Дайте визначення психології як науки.

Психологія - це наука, яка є найскладнішою, досить цікавою і важливою для людини наук. Психологія – це наука про факти, закономірності та механізми розвитку психіки як особливої форми життєдіяльності. Психологія є однією з найдивніших наук. Правда, в наш час здивувати людину чим-небудь не так вже й легко. Адже наше сьогодення наповнене вражаючими дивовижними відкриттями і зверненнями в соціальній, науковій, політичній та економічній сферах. І все таки, найзагадковіші далеко ще не вивчені до кінця таємниці знаходяться в самій людині і особливо в її психічній діяльності. Тому заклик "пізнай самого себе", який був звернений до людей ще древньогрецьким філософом Сократом, залишається одним з найактуальніших і для сучасної людини.

У ХХ столітті психологія вступила в період створення наукових основ розробки її найважливіших проблем. В даний час психологія має свій особливий предмет вивчення, свої специфічні завдання, свої спеціальні методи дослідження; вона має в своєму розпорядженні мережу психологічних установ (інститутів, лабораторій, учбових закладів, що готують кадри психологів), журнали і спеціалізовані книжкові видавництва.

Систематично збираються міжнародні психологічні конгреси, психологи об'єднуються в наукові асоціації і суспільства. Значення психології як однієї з найважливіших наук про людину в даний час усвідомлюється повсюдно. Психологія – це наука, яка допомагає вивчити й зрозуміти внутрішній світ, що виникає в процесі взаємодії людини з навколишнім зовнішнім світом, у процесі активного відбиття цього світу.

Голова комісії
кандидат психологічних наук, доцент

Комар Т. О.